YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
6 päivänä lokakuuta 2005 *

Asiassa C-9/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hoge Raad der Nederlanden (Alankomaat) on esittänyt 23.12.2003 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 12.1.2004, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

Geharo BV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann sekä tuomarit K. Lenaerts (esittelevä tuomari), N. Colneric, K. Schiemann ja E. Levits,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Geharo BV, edustajanaan advocaat C. J. van Bavel ja advocaat R. Bosman,

— Kreikan hallitus, asiamiehinään M. Apessos, M. Papida ja M. Tassopoulou,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään J. van Bakel ja H. G. Sevenster,

— Suomen hallitus, asiamiehenään T. Pynnä,

— Ruotsin hallitus, asiamiehinään A. Kruse ja K. Norman,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään F. Simonetti ja R. Troosters,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.7.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3 päivänä toukokuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/378/ETY (EYVL L 187, s. 1) liitteessä II olevan II osaston 3 kohdan ja tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 76/769/ETY muuttamisesta kymmenennen kerran 18 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/338/ETY (EYVL L 186, s. 59) 1 artiklan tulkintaa.

2 Tämä kysymys on esitetty Hoge Raad der Nederlandenissa vireille pannussa rikosasiassa, jossa vastaajana on Geharo BV (jäljempänä Geharo), joka on pitänyt varastossa leluja, joiden kadmiumpitoisuus on suurempi kuin Alankomaiden lainsäädännössä sallittu enimmäispitoisuus.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Direktiivin 88/378 tavoitteena on yhtäältä poistaa jäsenvaltioiden välisen kaupan esteet vahvistamalla yhdenmukaistetut standardit lelujen turvallisuusvaatimuksille ja toisaalta antaa sisämarkkinoiden kuluttajille, varsinkin lapsille, tehokas suoja niiden käytön aiheuttamien vaarojen varalta.

4 Tässä tarkoituksessa kyseisen direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "leluja saadaan saattaa markkinoille vain, jos ne eivät vaaranna niiden käyttäjien tai ulkopuolisten turvallisuutta tai terveyttä silloin kun niitä käytetään tarkoitetulla tai ennakoitavissa olevalla tavalla ottaen huomioon lasten tavanomainen käyttäytyminen".

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklassa säädetään, että "jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että leluja ei voida saattaa markkinoille, elleivät ne täytä liitteessä II säädettyjä olennaisia turvallisuusvaatimuksia".

6 Kyseisessä liitteessä II, jonka otsikkona on "Lelujen olennaiset turvallisuusvaatimukset", olevan II osaston 3 kohdan 1 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Lelut on suunniteltava ja rakennettava siten, että —— ne eivät aiheuta terveydellistä haittaa tai ruumiillisen vamman vaaraa joutuessaan ruoansulatus- tai hengityselimiin taikka joutuessaan kosketuksiin ihon, limakalvojen tai silmien kanssa.

Niiden on aina oltava asiaa koskevan, tiettyjä tuoteryhmiä tai tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden kieltoa, käytön rajoittamista tai merkitsemistä koskevan yhteisön lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisia."

7 Samassa liitteessä olevan II osaston 3 kohdan 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Lasten terveyden turvaamiseksi erityisenä tavoitteena on, että lelujen käytöstä aiheutuva aineiden liukeneminen elimistössä ei saa ylittää seuraavia määriä päivässä:

— —

0,6 µg kadmiumia,

— —

tai muita vastaavia määriä, jotka yhteisön lainsäädännössä mahdollisesti asetetaan näille tai muille aineille tieteellisen näytön [pohjalta]. *

Näiden aineiden elimistöön siirtyvällä määrällä tarkoitetaan lelusta liukenevaa ainetta, jolla on toksikologista merkitystä."

8 Tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/769/ETY (EYVL L 262, s. 201) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Tämä direktiivi koskee liitteessä lueteltujen vaarallisten aineiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoittamista yhteisön jäsenvaltioissa, edellä sanotun kuitenkaan rajoittamatta asiaa koskevien muiden yhteisön säännösten soveltamista."

9 Direktiiviä 76/769 muutettiin muun muassa direktiivillä 91/338, jolla pyritään yhtäältä yhdenmukaistamaan kadmiumia sisältävien tuotteiden markkinoille saattamista ja käyttöä koskevia kansallisia sääntöjä ja toisaalta torjumaan kadmiumin aiheuttamaa ympäristön pilaantumista ja suojelemaan ihmisten terveyttä.

* — Lainausta on korjattu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska direktiivin suomenkielinen versio on virheellinen.

10 Direktiivin 91/338 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Muutetaan direktiivin 76/769/ETY liitettä I tämän direktiivin liitteen mukaisesti. Uusia säännöksiä ei kuitenkaan sovelleta kadmiumia sisältäviin tuotteisiin, joita koskevat muut yhteisön säännökset."

11 Direktiivillä 91/338 tehdyllä muutoksella lisättiin direktiivin 76/769 liitteeseen I uusi 24 kohta, jossa luetellaan tiettyjen tuotteiden joukon osalta kolme kadmiumin ja sen yhdisteiden — kuten värjäämisessä, stabilisoinnissa ja pintakäsittelyssä käytettävien aineiden — käyttötapaa ja siinä säännellään tätä käyttöä.

12 Kyseisen 24 kohdan 1.1 alakohdan mukaan on kiellettyä saattaa markkinoille lopullisia tuotteita tai tuotteiden osia, jotka on valmistettu edellä luetelluista kadmiumilla värjätyistä aineista ja valmisteista, jos niiden kadmiumpitoisuus on enemmän kuin 0,01 painoprosenttia muovimateriaalista.

Kansallinen lainsäädäntö

13 Direktiivi 88/378 saatettiin osaksi Alankomaiden oikeusjärjestystä 29.5.1991 annetun kauppatavaroita koskevan lain nojalla annetulla leluja koskevalla asetuksella; (Warenwetbesluit Speelgoed, Stb. 1991, nro 269). Kyseisen asetuksen liitteessä II olevassa 11 kohdassa luetellaan vaarallisia aineita ja valmisteita sisältävien lelujen turvallisuuteen liittyvät määräykset ja rajoitetaan elimistöön siirtyvän kadmiumin määrä 0,6 mikrogrammaan päivässä.

14 Tosiseikkojen tapahtumahetkellä 12.10.1990 annetun ympäristölle vaarallisia aineita koskevan lain nojalla direktiivien 76/769 ja 91/338 saattamiseksi osaksi kansallista oikeusjärjestystä annetun kadmiumasetuksen (Cadmiumbesluit Wet milieugevaarlijke stoffen; Stb. 1990, nro 538) 2 §:n 1 momentissa kiellettiin kadmiumia sisältävien tuotteiden valmistus, niiden tuonti Alankomaihin, niiden luovuttaminen kolmansien käyttöön tai niiden pitäminen varastossa.

15 Kadmiumasetuksen 1 §:n mukaan kadmiumia sisältävillä tuotteilla tarkoitetaan "tuotteita, joissa kadmiumia käytetään stabiloimis- tai väriaineena taikka pinnoitteena, sekä tuotteita, joissa on käytetty keinotekoisia aineita tai väriaineita ja joiden kadmiumpitoisuus on yli 50 mg/kg".

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

16 Inspectie Gezondheidsbescherming Waren en Veterinaire zakenin (tavaroiden terveydensuojelusta ja eläinlääketieteellisistä asioista vastaava toimisto) helmikuussa vuonna 1999 suorittaman tarkastuksen yhteydessä kävi ilmi, että Geharo piti varastossaan leluja, joiden kadmiumpitoisuus oli suurempi kuin 100 mg/kg.

17 Kyseinen yhtiö, joka ensimmäisessä oikeusasteessa vapautettiin sitä vastaan nostetuista syytteistä, tuomittiin muutoksenhaun johdosta kadmiumasetuksen rikkomisesta.

18 Geharo teki asiassa kassaatiovalituksen, jossa se väitti, että mainitun asetuksen soveltaminen on yhteisön direktiivien vastaista. Tältä osin se huomauttaa, että direktiiviin 88/378 sisältyvät erityiset kadmiumia koskevat ja leluasetukseen otetut normit, joita on noudatettu kyseisten lelujen osalta. Koska direktiiviä 91/338 ei sen

1 artiklan toisen virkkeen nojalla sovelleta kadmiumia sisältäviin tuotteisiin, joita koskevat muut yhteisön normit, tämä viimeksi mainittu direktiivi, jonka säännökset on otettu kadmiumasetukseen, ei sovellu nyt kyseessä oleviin leluihin.

19 Tässä yhteydessä Hoge Raad der Nederlanden päätti lykätä asia käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Estääkö direktiivin [91/338] 1 artiklan toinen virke soveltamasta tässä direktiivissä säädettyjä normeja kyseisen direktiivin liitteessä tarkoitettujen (loppu)tuotteiden tai aineosien kadmiumpitoisuuden osalta direktiivissä [88/378] tarkoitettuihin leluihin?"

Ennakkoratkaisukysymys

20 Kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko direktiivin 91/338 1 artiklaa tulkittava siten, että se estää siinä säädetyn kiellon markkinoida tuotteita, joiden kadmiumpitoisuus ylittää suurimman sallitun pitoisuuden, soveltamisen direktiivin 88/378 soveltamisalaan kuuluviin leluihin.

21 Tältä osin on todettava, että sekä direktiivissä 88/378 että direktiivissä 91/338 säädetään kadmiumpitoisuutta koskevista normeista. Nämä normit ovat kuitenkin toisistaan erilliset, ja niillä on eri tavoitteet.

22 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 39–42 kohdassa, direktiivin 91/338 liitteellä I direktiivissä 76/769 käyttöön otettu 0,01 painoprosentin enimmäispitoisuus muovimateriaalista kadmiumpohjaisia väriaineita käyttäen värjätyille tuotteille liittyy siihen kadmiumin enimmäismäärään, jonka tuote voi sisältää, kun taas elimistöön siirtyvän kadmiumin 0,6 mikrogramman enimmäismäärää koskeva normi, joka määritellään direktiivin 88/378 liitteessä II olevan II osaston 3 kohdan 2 alakohdassa, koskee aineen, tässä tapauksessa kadmiumin, kykyä levitä ja imeytyä elimistöön.

23 Se seikka, että direktiiveissä 88/378 ja 91/338 vahvistetut normit määritellään suhteessa erilaisiin viitearvoihin, johtuu kyseisten direktiivien erilaisista tavoitteista. Kun direktiivissä 88/378 nimittäin määritetään elimistöön siirtyvää kadmiumia koskeva päivittäinen rajoitus, sillä pyritään suojaamaan lelun käyttäjää tuotteen kemiallisiin ominaisuuksiin liittyviltä vaaroilta lelua käytettäessä, kun taas tuotteen kadmiummäärän rajoittaminen direktiivissä 91/338 on osa sellaista politiikkaa, jolla pyritään suojelemaan väestöä yleensä kadmiumin leviämiseltä ympäristössä.

24 Kun otetaan huomioon kyseisten normien erilainen sisältö ja tarkoitus, kadmiummäärää koskevan rajoituksen, sellaisena kuin siitä säädetään direktiivissä 91/338, soveltaminen direktiivin 88/378 piiriin kuuluviin leluihin ei ole yhteensopimaton samoihin leluihin sovellettavan direktiivissä 88/378 säädetyn elimistöön siirtyvää kadmiumia koskevan rajoituksen kanssa.

25 Tähän päätelmään ei vaikuta direktiivin 91/338 1 artikla, jonka mukaan siinä käyttöön otettuja säännöksiä ei sovelleta kadmiumia sisältäviin tuotteisiin, joita koskevat muut yhteisön säännökset.

26 Direktiivissä 91/338 käyttöön otettuja säännöksiä ei nimittäin voida ymmärtää siten, että niillä estetään kokonaan kadmiumpitoisuutta sääntelevien normien kumulatiivinen soveltaminen. Tältä osin on muistutettava, että kyseisen direktiivin tavoitteena on lisätä tiettyjä kadmiumia koskevia normeja direktiivin 76/769 liitteeseen I. Direktiivillä 91/338 ei kuitenkaan muutettu direktiivin 76/769 1 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan liitteessä lueteltujen vaarallisten aineiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia sovelletaan rajoittamatta asiaa koskevien muiden yhteisön säännösten soveltamista.

27 Kun otetaan huomioon kyseisten säännösten täydentävä luonne, direktiivissä 88/378 säädetyn elimistöön siirtyvää kadmiumia koskevan rajoituksen soveltaminen leluihin ei sulje pois direktiivissä 91/338 myöhemmin vahvistetun kadmiumin enimmäispitoisuuden soveltamista samoihin leluihin.

28 Itse direktiivillä 88/378 ennakoitiin sen omien normien ja muiden asiaan vaikuttavien normien kumulatiivista soveltamista. Sen liitteessä II olevan II osaston 3 kohdan 1 alakohdassa nimittäin säädetään, että lelujen on aina oltava asiaa koskevan, tiettyjä tuoteryhmiä tai tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden kieltoa, käytön rajoittamista tai merkitsemistä koskevan yhteisön lainsäädännön asettamien vaatimusten mukaisia.

29 Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava, että direktiivin 91/338 1 artiklan toista virkettä on tulkittava siten, että se ei estä kyseisessä direktiivissä ilmaistun kiellon markkinoida tuotteita, joiden kadmiumpitoisuus on suurempi kuin sallittu enimmäismäärä, soveltamista direktiivin 88/378 soveltamisalaan kuuluviin leluihin.

Oikeudenkäyntikulut

30 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tiettyjen vaarallisten aineiden ja valmisteiden markkinoille saattamisen ja käytön rajoituksia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun direktiivin 76/769/ETY muuttamisesta kymmenennen kerran 18 päivänä kesäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/338/ETY 1 artiklan toista virkettä on tulkittava siten, että se ei estä kyseisessä direktiivissä ilmaistun kiellon markkinoida tuotteita, joiden kadmiumpitoisuus on suurempi kuin sallittu enimmäismäärä, soveltamista lelujen turvallisuutta koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 3 päivänä toukokuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 88/378/ETY soveltamisalaan kuuluviin leluihin.

Allekirjoitukset